

FOTO: MARTEN SANDBURG FOTOGRAFIE

Janna van der Meer: "Het is niet waar dat wij in Nederland op alle vlakken vooroplopen."

Wereldwijd kennis delen

Friese melkveehouderster praat met Oegandese collega's

DOOR AART VAN COOTEN

Goede bedoelingen leiden lang niet altijd tot de beoogde resultaten. Dat blijkt weer eens uit gesprekken die Janna van der Meer uit het Friese Haskerdyken voert met veehouders in Oeganda. Via de import van zwartbonte koeien zou de melkproductie in het Oost-Afrikaanse land met sprongen omhoog gaan. "Ontwikkelingsorganisaties en zeker ook de Oegandese overheid zagen

'Onze Holstein-Friesians blijken slecht bestand tegen het Afrikaanse klimaat'

het in de jaren tachtig van de vorige eeuw helemaal zitten. Lokale boeren werden verleid hun inheemse Akole-runderen in te wisselen voor onze zwartbonte koeien", zegt Van der Meer na terugkeer.

"Maar onze Holstein-Friesians blijken slecht bestand tegen het Afrikaanse klimaat. Ze worden sneller ziek dan de rassen die oorspronkelijk in het land voorkomen en worden daarom veelvuldig met antibiotica behandeld. De lokale boeren zijn er niet beter op geworden."

Over de gevolgen voor de volksgezondheid maakt Van der Meer zich ook zorgen. "We zagen de lege flesjes penicilline overal liggen. Diergeneesmiddelen zitten ook in de melk. Er is in Oeganda nauwelijks of geen kwaliteitscontrole. We hebben de melk getest die we in ons hotel kregen. De melk bleek oxytetracycline te bevatten."

Van der Meer en haar partner Sjoerd Miedema nemen deel aan een uitwisselingsprogramma waarbij veehouders uit Oeganda, India, Ethiopië en Neder-

land en dierenartsen hun kennis en ervaring delen over duurzame productiemethoden in het zogeheten Emotive-programma. Reductie van het antibioticagebruik staat centraal. Het programma wordt onder meer gefinancierd door ontwikkelingsorganisatie Oxfam Novib en de Europese Unie.

De veronderstelling dat Nederlandse boeren kennis leveren, maar niet vergaren, is onjuist, zegt Van der Meer. "Vanuit India doet bijvoorbeeld een botanicus mee aan het programma. Hij heeft enorm veel kennis over het gebruik van planten als geneesmiddel. Dat heeft ons de ogen geopend voor het belang van biodiversiteit. Gesprekken met hem hebben ons extra gemotiveerd om over te stappen op de biologische bedrijfsvoering. Het is niet waar dat wij in Nederland op alle vlakken vooroplopen. Laat staan dat wij hier bewuster met ons vak bezig zijn."

Op hun eigen bedrijf zijn Van der Meer en Miedema al langer bezig met verduurzaming van hun bedrijfsvoering, onder meer door hun koeien te kruisen met blaarkoppen. De kruislingen geven wat minder melk, maar zijn

robuuster en passen beter bij het extensieve grondgebruik op het bedrijf.

In Oeganda heeft Van der Meer gesprekken gevoerd met veehouders over het inkruisen van HF-koeien met de inheemse Akole-runderen. "Met goede fokprogramma's kunnen dieren worden gefokt die bestand zijn tegen het klimaat, maar ook een redelijke hoeveelheid melk geven. Reductie van het antibioticagebruik en gerichte fokkerij hebben veel met elkaar te maken. Juist daarom is het ook zo belangrijk voor de Oegandese veehouderij dat het originele genenmateriaal behouden blijft."

Ter bestrijding van teken worden veel runderen vaak meerdere keren behandeld met bestrijdingsmiddelen. Met alle gevolgen van dien. Van der Meer: "Op de koeienvlaaien zagen we geen insecten, de koereigers die normaal gesproken de teken opeten, zijn verdwenen. Het gebruik van chemische middelen pakt desastreus uit. Dat is niet uniek voor Afrika, ook hier in Friesland is het bodemleven hard achteruitgegaan. Door kennis te delen, bijvoorbeeld over het effect van medicinale planten, kun je stappen zetten."

In september komen boeren uit Oeganda, India en Ethiopië naar Friesland. Dan wordt het programma geëvalueerd. "En we gaan ervaringen uitwisselen over het vermarkten van zuivel. In Nederland is veel ervaring met verkoop van streekproducten. Van die kennis kunnen onze collega's uit bijvoorbeeld Oeganda gebruikmaken. Het zou ontzettend mooi zijn als zij met de verkoop van Akole-kaas een goede boterham kunnen verdienen. Met een hogere melkprijs wordt de druk minder om de veestapel elk jaar uit te breiden."